

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 51.

V Ljubljani, v soboto 22. decembra 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravnštvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnštvost sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15**. Uradne ure od ure 3—6 pop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Odprto pismo

slovenski inteligenci na Kranjskem.

Moja gospoda! Čas je, da se obrnem z resno besedo do Vas, akademično izobraženih mož — v kojih krog spadam tudi jaz po svoji izobrazbi. Govorim odkrito: kot agitator pridem k Vam. Ne bi tega storil, da me ne navdaja trdno prepričanje, da je z ogromno večino akademične inteligence tudi v sedanjih burnih časih trezna beseda ne le mogoča — temuč da je v tem krogu taka beseda celo izključno umestna in vplivna. Izključno? Žal, priznati moramo, prerinili so se v ospredje našega javnega življenja nekateri ljudje z akademičnimi naslovi, ki kričijo, da reprezentujejo slovensko inteligenco, pri tem pa se vedejo tako, da moramo obrudeti zbog obnašanja nekaterikov našega socijalnega kroga. Do teh ljudi se seveda ne obračam. Oni razumevajo svoje zvanje tako, biti izgled in voditelj tiste malo simpatične tolpe, ko je rajni Bleiweis nazival z imenom „branjevci omike“ — ljudij, ki so nekoliko povohali v kako srednjo šolo, ponesrečili pri svojih študijah in iz tega izvajajo zase pravico brezmejne arogantnosti, surovosti in razuzdanosti.

S tem, menim, sem zadosti jasno označil, do koga se obračam s tem pismom in do koga ne!

Moja gospoda! Žalil bi Vas, ko bi ne rekel, da Vas prepada loči od onih ljudi, koje sem ravnokar opisal. A žal, prepada Vas loči tudi od našega ljudstva! A prvi prepada se razlikuje od drugega: prvi je nepremostljiv, ker od prave omike in izobrazbe ne vodi nikak most do premišljene, načelne surovosti, podlosti in razuzdanosti; drugi prepada pa je premostljiv, premostljiv po Vaši modrosti in ljubezni do svojega naroda.

Da, gospoda, prepada Vas loči od našega ljudstva, Vas vse, z malimi izjemami, ki ne prihajajo v poštev. Ljudstvo Vas ne razume — Vi pa ljudstva ne. In vendar izišli ste skoraj vsi iz ljudstva. Kako torej, da ljudstvo Vas ne umeje in Vi njega ne? Po svoji vzgoji, po študijah in poklicu prišli ste v milieu, ki je popolnoma tuj onemu, v kojem živi ljudstvo. Tako ste postali tuji ljudstvu in ljudstvo Vam. Nosite očala, ki Vam branijo, brati v duši našega ljudstva. Ljudstvo pa vidi v Vas tujce, če tudi ste njega sinovi. — — —

Vprašam: ali mora tako biti? In zdi se mi, da bi lahko bilo drugače, da bi moralo drugače biti, in da je baš sedaj ugoden trenutek, da se vse to temeljito spremeni.

V Vaši oblasti je, da se to zgodi.

V Vaši oblasti je, položiti most čez prepada, ki Vas loči od našega ljudstva — in ljudstvo bode veselim srcem k Vam prišlo. Poglejte si z jasnim očesom naše ljudstvo: vrlo je, pošteno, značajno, nadarjeno, uka in napredka željno. Odkod pa naj sprejme poduk, od kod napredek — če ne od nas, njegovih sinov, kojim je milejša osoda podarila višjo izobrazbo? In zakaj zadržujete ljudstvu ta blagor? Krivico bi Vam delal, če Vam ne bi priznal, da ljubite svoj narod. Toda kaj pomaga ljudstvu ta platonična ljubezen? Tudi želja živi v Vas, gospoda, izvrševati dejanja te ljubezni, kaj storiti za ljud-

stvo, kojega sinovi ste. Toda ta dejanja zabranja prepada, ki loči ljudstvo od Vas in Vas od ljudstva.

Govorimo jasno, brez ovinkov: Ljudstvo je „klerikalno“, Vi pa ste „liberalni“. Sedaj ste besedi zunaj, ki označujete za vsacega člana neke koterije nepremostljiv prepada; ne pa tako za one, ki hočejo gmotni in duševni napredek svojega naroda, ne glede na to, pod kakšnim imenom se ta napredek izvrši.

Ljudstvo je „klerikalno“!

„Klerikalizem“! Moja gospoda, roko na srce, beseda Vas straši! Toda, zavedajmo se, da višja izobrazba nalaga človeku posebne dolžnosti — mej drugim osobito to, brez predsodkov motriti in upoštevati stvari tako, kakoršne so. Podrimo pogumno papirnato steno predsodkov, katero so skozi desetletja gradili razni žurnalisti, odložimo očala in pogledimo z jasnim naravnim očesom strahu, ki se imenuje „klerikalizem“.

Kakor znano, so strahovi v obče znotraj votli, zunaj jih pa nič ni. Tako je tudi s strahom slovenskega „klerikalizma“!

Da, slovensko ljudstvo je verno. Skalnato trdna je njegova živa vera — nobena moč sveta tega prepričanja našega ljudstva ne premakne. Ali ni to lepo, spoštovanja vredno? Kedo, ki ljubi svoj rod, bi se ne veselil tega bisera v značaju našega naroda? Saj ga je samo ta biser obvaroval zvestobi do samega sebe! Kedo more to tajiti?

In glejte, moja gospoda, v tem je obsežen ves „klerikalizem“ našega ljudstva, ves naš „klerikalizem“.

Ali je torej prepada, ki Vas loči od ljudstva, res nepremostljiv? Nič drugega ne zahteva ljudstvo od Vas, gospoda, nego da spoštujete njegovo trdno, neomahljivo versko prepričanje. Ali je to preveč zahtevano? Ali tega spoštovanja ne daje vsak v resnici omikan mož vsakemu prostovoljno?

Vidite torej, gospoda moja, da je oni strah znotraj votel, zunaj ga pa nič ni.

Preidimo k aktualnemu položaju. Po brezizgledno strastni volilni borbi zmagalo je ljudstvo se svojimi načeli. Premagani niste Vi, ker niste stali v boju proti ljudstvu — premagana je le neka koterija, koje lastnosti sem že opisal, in ki je hotela ljudstvu vsiliti „napredek“ v obliki popolnega posurovenja in poživljenja ljudskega življa. Ta koterija je premagana.

Vi pa, gospoda moja, do kojih se obračam, ste stali in stojite še na strani in — gledate.

Vprašam Vas, ali bi ne bilo v blagor našemu narodu, ko bi Vi sedaj, ko je ljudstvo z ogromno večino otreslo se vsiljene mu surovosti in podivjanosti — posegli vmes in pomagali spolniti proces ozdravljenja našega javnega življenja, ki se je pričel 12. in nadaljeval tako dosledno 18. grudna?

Glejte, to bode most, po katerem pride ljudstvo k Vam — z veseljem se bode ljudstvo Vas oklenilo, radostno Vam bode sledilo, se zaupanjem Vas poslušalo. Vi rešite s tem ugled razumništva, katerega so ne vredni člani pokopali. Zakaj bi vedno prepada ločil ljudstvo od svojega razumništva? Zakaj bi razumništvo ne spolnjevalo svojega zvanja, biti voditelj in učitelj ljudstva?

Ljudstvo se je vedelo poslužiti sredstva direktne in tajne volilne pravice. Gospoda moja, tudi vi se tega sredstva dne 3. januarija 1901 lahko poslužite v blagor našega naroda. Tako se bode novo stoletje pričelo v veselem znamenju ozdravljenja našega javnega življenja — pričela se bode doba mirnega kulturnega dela — nova doba slovenske zgodovine.

Komaj dve leti je, odkar sem ponudil roko k „spravi“. Laskam si, da je ogromna večina Vas, gospoda, odobravalala oni moj korak. A jaz sem storil takrat veliko napako: ponudil sem pošteno desnico sebični koteriji, ki od prepira in razkola živi, ki se veseli podivjanosti, koja boli vsacega resničnega prijatelja našega naroda.

Danes ne nudim več desnice oni koteriji — nudim jo pa Vam, gospoda moja s klicem rajnega dr. Lovro Tomana: **Složimo se!**

Koliko dela nas čaka! Koliko resnega kulturnega dela se je zanemarjalo, ker je vse moči absorbiral divji mejsebojni boj. In kako nujno potrebuje naš revni dobri narod vseh teh moči! Spojimo se toraj v skupni ljubezni do svojega naroda — ne ločimo stanu od stanu, temuč zavedajmo se, da je eden stan našemu narodnemu življenju tako potreben, kakor drugi. Delajmo skupno za blagor in napredek našega naroda, potem ne bode časa, pripraviti se o pojmih. **Skratka: Složimo se!**

V Ljubljani, dné 19. grudna 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
državni poslanec.

Zmaga krščanske misli.

Dvakrat sta se poskusila na Kranjskem „klerikalni in liberalni zmaj“. Obakrat je bil liberalni zmaj poražen popolnoma. V dneh 12. in 18. t. m. so zmagali kandidati krščanske misli in na tleh leži „ponižni sluga liberalne misli“ kakor je dolg in širok. Nihče nam še ne bo podiral cerkva po gričih; liberalni zmaj je na tleh! Leto in dan je z vsemi stroji delala kovačnica v „Peklu“, a zastonj; dobila je odgovor od naših zavednih kmečkih možakov, da ga bode pomnila. Velikanska večina prebivalcev na Kranjskem ni liberalna.

Po porazu se je „Narod“ tolažil takó le: „Torej verski boj! Le naprej z njim; le dajmo se; boste že odnehati morali z njim, ko tudi ta verska strašila svojo moč izgube. Vse se na svetu obrabi, tudi pekel in njegov vladar; že govore pametnejši kmetje: hudiča ni, nekatere vrste človek je hudič“, — Mi tem besedam le dostavljamo, da se ne bode obrabil pekel, pač pa se bode obrabil „Pekel“ in njegov vladar. Naj se Tavčar in Slanc še toliko trudita z dopovedovanjem, da „hudiča ni“, pametni kmetje so jima dokazali, da posebljen hudič je — pa spodaj, vrgli so ga na tla.

Res, nekatere vrste človek je hudič, tega se je lahko vsakdo prepričal, kdor je zadnji čas vzel v roke liberalne liste. Strmeti mora človek, kako je mogoče pasti na nivo tolike podlosti, kakor so jo kazali pred volitvami liberalni pisuni. Laž, obrekovanje, najgrša nasilstva in zavijanja resnice, blatenje vere in vseh njenih oznanovalcev, če se je kdo le s prstom ganil na korist vere, vse to je polnilo predale liberalnih listov

od prvega do zadnjega kota. Pa vse nič ni pomagalo — Tavčar je pogorel in žalostno gleda njegova klika za tisočaki in za popitimi jezери šnopsa in petijota.

Ako bi naše katoliške vere in duhovskega stanu ne ščitila višja roka, uničeno bi bilo že vse, kar se drži vere in cerkve, ker je sovražnik napel vse svoje moči in je že bahato govoril, da on gotovo zmaga. Najvišjemu se zahvalimo, da je odvrnil nesrečo od naše ljube domovine.

Tavčarjeva stranka pa ni le premagana na kmetih, ampak je vsled svojih glasil izgubila spoštovanje pri vseh količkaj dostojnih ljudeh tudi po mestih. Tudi meščani so se že naveličali zaklepati „Narod“ v omaro, da bi ga ne dobili v roke otroci in žena in se ne pohujšali. Odpirali so se začele oči tudi meščanom in tržanom v prepričanju, da je ta tobak mnogo prehud še celo za tobakarske barabe. Sram jih postaja takega radikalizma, katerega morajo sami devati pod ključ. Da, strah jih je, kaj bode iz otrok, ako bodo še dalje pošiljali jih v vzgojo učiteljem, ki razodevajo svoja načela v „Slov. Narod“ in „Učit. Tovarišu“. — Ali je to tista narodnost, za katero so se zadnja desetletja meščani ogrevali s toliko vnemo? Čem bolj se meščanstvo brani verskega boja, tem bolj kriči „Narod“: Le naprej z njim, le dajmo se! Ni čudo, če je ta klic začel presedati celo trgovcem, o katerih je mislil dr. Tavčar, da ima že vse nabrušene in okovane na svoji strani. „All zu scharf macht schartig“ — to je istina. Nadejamo se, da bodo to istino okusili prenapeti radikali tudi ob volitvah po mestih.

Našim prijateljem krščanske misli in čistega narodnega prepričanja pa kličemo po sijajni zmagi na deželi: Kvišku glavo, naprej! Zmaga mora biti popolna! Jasno nebo se je obakrat smehljal nad volilci krščanskih čet, ko so se zmagonosno vračali z volišč. Storimo vse, da mrak liberalizma ne zatemni lepih naših mest in trgov. Krščanska in narodna zavest sta bistvo individualnosti slovenskega naroda. V tej zavesti na volišče vsi, da se glede prvih načel veličastno pokaže solidarnost mej meščani in narodom dne 3. januarja.

Prométheia in metamétheia.

Konec stoletja je tu. Marsikaj nam je prineslo poslavljajoče se stoletje, dobrega malo. Slab je bil njegov začetek, še slabši je njegov konec. Njegov začetek so bile krvave vojske in nasilstvo slavohlepnega Napoleona, njegov konec pa nam je rodil tako imenovano ohlokracijo, Nemeč bi dejal „Pöbelherrschaft“. Nič več ne velja svet modrih mož, zdrava pamet je svojo veljavo izgubila. Sedaj vlada le nerazsodna, surova druhal (*ὄχλος*), kateri je resnica in pravica deveta briga. Po mnogih krajih je druhal dobila v roke že vso oblast, o čemur nam pričajo žalostni dogodki zadnjih let. Slovenski narod si je v svoji ogromni večini še ohranil zdravo pamet, le v nekaterih naših mestih in trgih, žal da tudi že v nekaterih vaseh, je zavlada — druhal. Pri tej druhalu ne opraviš z modrim logičnim dokazovanjem čisto nič. Če ji hočeš govoriti, ti ne da besede, ker se boji, da je ne prepričaš. Le kdor je surov, kdor zna bolj zabavljati, kleti, „klafati“, ta ji imponira.

Ko to preudarjamo, se nam nehote sili misel, naj odložimo pero, ker tratimo čas z brezvspešnim delom. Vender pa se tolažimo s tem, da naših lepih mest in trgov gotova druhal še nima popolnoma v oblasti, da žive v njih še zavedni možje, sposobni resnico spoznati in sprejeti. Tem veljajo te-le vrstice.

V začetku januarja si bodo mesta in trgi na Kranjskem izbrali tri zastopnike za državni zbor. Liberalci so že davno dali komando, katere može naj volijo, in druhal je to komando sprejela z burnimi „živio“. Druhal je za nje, to vemo. Ne moremo pa si misliti, da bi bili za-nje zavedni, od druhal ne neodvisni volilci. Ti volilci so dobri Slovenci, vneti za blagor svojega naroda. In prav zato, ker bi bili predlagani trije liberalni poslanci nesreča za slovenski narod, zavedni in v resnici rodoljubni volilci njim ne morejo dati svojih glasov.

Slovenec je bila katoliška vera vedno prva stvar. Katoliški veri se ima naš narod zahvaliti, da sploh še biva. Vsakdo lahko spozna, da koplje narodu grob, kdor mu vero izpodkopava. Vero pa izpodkopava slovenskemu narodu list, ki nosi na svoji glavi ime tega naroda. In kakor je rekel francoski kralj Ludovik XIV.: „L' état c' est moi“, z isto pravico more in mora reči dr. Tavčar: „Dnevnik Slovenski narod sem jaz!“ Večkrat se je že čula tudi iz vrst liberalnih meščanov, ki pa so toliko značajni, da ne marajo hoditi z druhaljo, stroga obsodba umazanega lista. Če so ti gospodje dosledni, morajo še z veliko večjo nevoljo obsojati dr. Tavčarja, ker je on odgovoren za vse ostudnosti, odgovoren v prvi vrsti za protiversko rovanje tega lista. Zato pa zaveden volilec, ki si je ohranil le še vsaj nekoliko neodvisnosti od druhal, in v katerem še biva slovenski duh, odločno kliče: Dr. Tavčarja ne! Pa tudi Plantana ne, in dr. Ferjančiča tudi ne, ker sta oba le ponižna sluga liberalnega Kleona in bosta hodila z njim čez drn in strn.

Volilci volijo poslance zato, da bi zastopali na Dunaju njihove gospodarske koristi. Pametni volilci zato tudi v tem oziru dobro pregledajo in „preštudirajo“ kandidata, predno si ga izbero za poslanca. Ali so ti trije možje taki, da bi jim kranjski meščan mogel zaupati? Poglejmo! Dr. Tavčar je v deželni zboru zastopal najprej gorenjska mesta. Za nje ni storil nič, tako da ga niso več marali. Kandidiral je na to v dolenskih mestih. Kdo ve, kaj je zanje vse storil? Nič. Mestni volilci so se v svojih zadevah obračali na poslanca kmetijskih občin, preč. gosp. župnika Schweigerja. V Ljubljani je že več let mestni odbornik. Kaj pa je on storil za mesto Ljubljano? Nič. Sploh je vse Tavčarjevo delovanje zgolj destruktivno.

Notar Plantan, ta je še-le revež na zaslugah za slovenski narod in posebej za dolenska mesta! O njem vemo le-to, da mu je izmed vseh postav najbolj znana postava o notarskem tarifu, vemo to, ko bi n. pr. vrlim Stičanom njega zopet ponudili za notarja, da bi vsi na en glas klicali: Vse druge rajši, samo Plantana reši nas, o Gospod!

Dr. Ferjančič, kje so vspehi Vašega dosedanjega delovanja? Besed smo dosti slišali, del pa nismo nič videli. — Tavčar, Plantan, Ferjančič naj bodo zastopniki naših obrtnikov in trgovcev in kmetov, kar jih biva v mestih! O ti ljubi moj Bog, kam smo prišli! Kje pa imajo ti trije gospodje kak pojem o potrebah in koristih naših obrtnikov, trgovcev in kmetov? Po dnevi sede v svojih pisarnah, zvečer pa med bogato gospodo pri šampanjcu. Še nikdar se niso pečali resno s tem, kako pomagati kmetu ali obrtniku. Da bi pa vender imel vsaj nekaj peska, ki bi ga vrgel v oči obrtnikom, je notar Plantan malo poškilil v katoliški program, in potem v Krškem nekaj kvasil o zadrugah. Čudno le, da mu Tavčar ni dal svojega „veto“. Zato kličejo neodvisni trgovci, obrtniki in kmetje: Tavčarja, Ferjančiča, Plantana mi ne maramo.

Slovenski narod je določno povedal, kaj hoče. Izraz njegove volje je šest katoliško-narodnih poslancev. Bi-li bilo prav, da bi mu mesta, katera ta narod živi, napovedala vojsko s tem, da bi volila poslance, ki bi na Dunaju bili nasprotniki poslancem slovenskega naroda? Slovenska delegacija na Dunaju je majhna, kakor je majhen ves narod slovenski. Zato pa mora ta delegacija nastopiti, kakor en mož, če hoče imeti kak ugled in kaj doseči. Dr. Tavčar se je izjavil, da ne mara na Dunaju delovati vkup s katoliško narodnimi poslanci, in njegova tovariša vlečeta z njim. Če torej mesta izvolijo te tri može, je razdrta edinstvo slovenskih poslancev v državnem zboru, in slovenski delegatje bodo na Dunaju igrali tragedijo nesložne Slovenije, Slovenci pa od te tragedije ne bodo dobivali družega, kakor vedno novih udarcev.

Stari Grki so imeli dve lepi besedi: prométheia in metamétheia (*προμήθεια, μεταμήθεια*), ki se ne dasta slovensko tako lepo prestaviti, pomenite pa „previdnost in kesanje“. Kdor ne

mara prve besede, mora sprejeti drugo. Volilci kranjskih mest in trgov, bodite torej Prometheji, drugače boste Metametheji. Prometheus.

Kdo je dr. Tavčar.

Često se pravi, da dr. Tavčarja sodimo prestrogo. To mnenje bodi izpodbito z naslednjimi dejstvi:

Dr. Tavčar je na shodu v Trebnjem javno dejal, da hoče od slovenskih državnih poslancev na Dunaju odstraniti krščanstvo. Ali je to tisti boj proti duhovščini? S svojo izjavo v Trebnjem je dr. Tavčar jasno pokazal, da mu je prav za prav na poti krščanstvo; duhovščinamuje na poti le zato, ker brani krščanstvo. Tisti dr. Tavčar, ki je pred kmeti v Št. Rupertu molil, da bi vernim, kmetom vrgel peska v oči, je iz programa narodne stranke vrgel krščanstvo, razdril je radi krščanskega imena slogo kranjskih slovenskih deželnih poslancev in sedaj ruje radi tega tudi proti slogi slovenskih državnih poslancev. Kaj bodo volilci imeli od tega ako se na Dunaju slovenski poslanci razdružijo, ker bi dr. Tavčar s svojimi kimavci zahteval, naj poslanci bacnejo od sebe krščanstvo?!

Kaka dobra katoliška krščanska moža sta Slanc in Tavčar, ki se sedaj ližeta volilcem, kaže to, da sta dvornega svetnika Šukljeja ozmerjala s „klerikalcem“ in napela proti njemu agitacijo samo radi tega, ker se je Šuklje izjavil, da se hoče na svoja stara leta zopet prištevati krogu vernih katoličanov? Šuklje se je moral vsled te izjave, zaradi Tavčarjeve in Slancjeve besnosti, umakniti iz narod.-napredne stranke. Tavčar je svoje pristaše, ki so bili v „Slovansko-krščanski narodni zvezi“, nažgal s „hinavci“.

Kdo je naskočil duhovne vaje za sreduješolce in pozival dijake, naj ne hodijo k duhovnim vajam? Bil je to dr. Tavčar v „Slov. Narod“. Ali morejo poslušati glas takega moža pri volitvah možje, ki hočejo, da se jim učeča mladina ne spridi?

Kdo je napal brezmadežno spočetje Marijino, če ne „Slov. Narod“, čegar glavni urednik je dr. Tavčar, in brez čegar volje se v „Narodni tiskarni“ nič ne zgodi, kakor je izjavil pri zadnji hišni preiskavi. „Slov. Narod“ je priobčeval dopise, v katerih se neki dunajski velikošolec izjavlja, da je vse jedno, kakeršne vere je človek.

Dr. Tavčar ni protestiral, ko so njegovi pristaši pričeli pisati za „svobodno ločitev zakona“, zdelo se mu je „malenkostno“, da je delal občinski svetnik narodno-napredne stranke reklamo za nesramno hišo, Štajarce je opsoval, da so preveč „temni“, ker se boje „hudiča, katerega ni“.

Dr. Tavčar in Slanc sta na zadnjih shodih dejala kmetom: „proti katoliški veri nič“, v „Narodu“ pa sta pisala: „Hudodelstvo se je izvršilo na slovenskem narodu, ker je v 16. veku katoličanstvo premagalo luteranstvo“. Luter Martin se je proslavlja v „Narodu“ kot vzor mož, in duhovščino, ki je takrat branila katoliško vero, opsovali so v Tavčarjevem glasilu s „hijenami“. In dr. Tavčar je „farbal“ svoje poslušalce v Krškem rekoč: „Katoliki, dobro si zapomnite, katoliki hočemo ostati!“

Dr. Tavčar je proglasil, da so cerkve po naših gričih in dolinah znamenje naše sužnosti!

Ta mož, ki hoče „ostati katolik“, je ob papeževi 90letnici podvrgel sv. očetu najhujše psovke. Tako grdo, kakor se je obnašal ob papeževi 90letnici dr. Tavčar s „Slovenskim Narodom“, ki je sv. očetu že pred leti vrgel v obraz „izvrg človeštva“, se ni obnašal noben pagan. Do danes „Slov. Narod“ svojih lažljivih psovk ni preklical, dasi smo ga v to pozvali. Škofu je dr. Tavčar zagrozil, da mu bo kdo njegovih kapo potlačil preko obraza, pred kmet

pa dr. Tavčar zavija oči proti nebu in govori, da je knezoškof Jeglič „kakor beli cvet sredi livade“. Dr. Tavčar obrekuje na shodih vse duhovnike, češ, da po železniških vagonih lo mijo zakrament sv. zakona; na poziv, naj pove imena, molči.

Dr. Tavčar je ob izbruhu ustaje v Kini opsoval misijonarje ter proglasil, da so Slomšekove besede: „Slovenec naj bodo svete dve reči: sv. vera in beseda materina“, izzivanje narodno-napredne inteligence.

Kak „katolik“ hoče ostati, pokazal je dr. Tavčar pred meseci v „Narodu“ z besedami: „Rešitev Slovanstva, če se naj ta rešitev sploh išče v kaki konfesiji, naj se išče v tisti konfesiji, ki je od katoliške ceneja, v pravoslavlju“. Dr. Tavčar je na Notranjskem usiljeval kmetom moža, ki je ljudi hujskal v pravoslavlje.

Dr. Tavčar je usiljeval v peti skupini Luko Jelenca, moža, ki je predsednik „Zveze učiteljskih društev“. Kakšno vero imajo ti liberalni učitelji, ki žalibog še vedno vzgajajo našo katoliško mladino, pokazali so v 10. številki „Učiteljskega Tovariša“. Članek tu pravi, da je vera le za srednji vek, proti kateremu bije kranjsko učiteljstvo boj prosvetljenega stoletja. Vera je duševni servilizem, proti njemu je odločno v vrsto prvoboriteljev stopilo slovensko učiteljstvo. Ves nasprotni polk je učitelje napadel, ko je „tovariš“ Horvatek utemeljeval svoja demagogična načela, „Slov. Narod“ je pa blagohotno pritekel učiteljem na pomoč, da jih nikdo ni osmešil zaradi novega Horvatekovega programa. Zdrave pameti nima učitelj, ki se upira temu programu. Ločitev šole od cerkve je najboljši politični list med Slovenci („Sl. Narod“) sprožil in potrdil. Na to dokazuje „Učit. Tovariš“, opirajoč se na poročilo nekega luteranskega konzistorija, da morajo biti šole popolnoma brezverske, tako da se v njih ne bo učil nikakoršni veronauk, ampak le nauki splošne pravosti. Take brezverske šole naj uvede država tudi pri nas, ker le ona določa pogoje in meje cerkvene avtonomije.

Ali so to prijatelji našega katoliškega ljudstva, ki to rote? Ali naj take ljudi poslušajo pri volitvah naše ljudstvo? Odpirajte ljudem oči! Pojasnjete ljudstvu, da imajo ljudje, ki to mislijo o veri, slabe namene s svojimi kandidati. Zavrne naj ljudstvo od dr. Tavčarja, dr. Slanca in raznih drugih ljudij enake baže priporočane kandidate in voli naj soglasno svoje prave prijatelje, nesebične može pravega krščanskega prepričanja, katere mu priporoča katoliško-narodna stranka!

Izvirni dopisi.

Metlika, 20. grudna. Pred tednom je priredil liberalni kandidat za dolenski mesta g. notar Plantan svoj volilni shod. Izmej volilcev je bilo navzočih kakih 70; pretežna večina navzočih so bili nevolilci. Na shod je pri lomastil čez Gorjance tudi Slančev Korl, da je uganjal svoje neslane burke. Okoli polu 6 ure poprime za besedo g. notar Plantan. Mi smo se čudili, kaj je bilo pač potreba Plantanu v Metliki. Vse, kar je govoril, je bilo že zdavnej premlato tisočkrat v „Narodu“.

V svojem komaj pol ure trajajočem, silno vodenem govoru je dejal Plantan, da mu je tesno pri srcu, ko nastopa kot kandidat v onem okraju, kojega je doslej zastopal eden najuglednejših slovenskih poslancev, g. Šuklje. Hvalil je zelo g. dvornega svetnika Šukljeja in njegovo delovanje. Gospod notar, čemu je pa potem narodno-napredna stranka, koje vojak ste po vaši izjavi tudi vi, zavrnila g. Šukljeja? Gospod notar, vi ste dejali, da ste veren človek, čemu ste vrgli Šukljeja v stran, ko je izjavil, da se prišteva ogromnemu številu katoličanov? — Bahal se je nato g. notar Plantan, da pripada narodno-napredni stranki, odkar je prišel v Ljubljano, in da je to dokazal dosedaj vedno še s tem, ker sedi v mestnem svetu ljubljanskem. Udrihal je po libe-

ralni navadi čez slovensko duhovenstvo, prežvekujoč frazo, da vera nima ničesar opraviti s politikom in da „ste vera in politika dve stvari, ki se ne strinjate.“

Nekoliko se je dotaknil tudi gospodarskega vprašanja. Kmetu je treba pomagati; a pozabil je povedati kako! Bržkone tako, da se uknjižujejo notarji pridno na kmečka posestva, kakor je za časa svoje notarske službe dokazal gosp. notar Plantan v Stičini. Navduševal se je tudi naš kandidat za povzdigo trgovstva in obrtnijstva; vendar mu je pa trgovstvo in obrtnijstvo le služilo v to, da je zabavljajal čez narodno-gospodarsko organizacijo katoliške narodne stranke. Konsumna društva, zlasti metliški „konzul“, mu je strašno na poti. Kakor prerok napovedoval je pogin „konzulu“ in se norčeval, kako prodajajo predpasnike, robce in drugo blagoslovljene roke kapelanov. Z neko veliko slastjo se je spravil tudi na vinogradništvo društvo v Ljubljani. Ko je g. notar Plantan še povedal, da je treba Slovincem več šol in učiteljem povišane plače; da je pa izkravela naša dežela že na stroških za šolstvo je obetal volilcem, da bode oskrbel on belokranjsko železnico, vodovod v Metliki, cesto od Luže do Hrvaškega.

To vam je v kratkem vsebina v potu obraza od g. notarja Plantana skovanega govora. Predsednik shoda g. župan Jutraž vpraša nato volilce, če želi kdo besede, na kar se oglasi gosp. kapelan Novak. Komaj pa začne govoriti, je nastal mej liberalci tak hrušč in trušč, da ni mogel precej nadaljevati. Ko se poleže nekoliko ta burnost, začne govoriti iznova gosp. Novak rekoč, da ima pa opraviti politika z vero, če že nima vera nič s politikom. V dokaz za to imenuje civilni zakon, imenuje šolske postave. V dvorani nastane zopet neznansko vpitje. Provročil ga je gosp. nadučitelj Burnik, ki je letal ves besen sem ter tja, češ, pri nas niso slabe šolske postave. G. Burnik se je moral konečno pomiriti, ker je videl, da nima pred seboj šolskih otrok, ali pa da ga spremlja ob mesečnem svitu na dan sv. Valentina po metliškem trgu njegova ženka. Ob tem prizoru so pomagale g. Burniku tudi zelo neke ženske na galeriji; najbolj glasna je bila Urša, ki se sramuje svojega pravega imena, in pa nekaj takih, katere bi bile najboljše storile, če bi ostale doma. Ker niso pustili liberalci več govoriti gosp. Novaku, je dobil besedo gosp. Trček, ki se je krepko potegnil za male obrtnike. Ko je začel na to govoriti še g. kapelan Hrovat, očitajoč liberalcem nedoslednost glede konsumnih društev, ker slone ona na načelu narodno-gospodarske protesti, za katero so ravno najbolj vneti liberalci, in povdarjajoč, da imajo liberalci vsa druga konsumna društva, kakor n. pr. št. 13. v Ljubljani, katera se je dovolila od ljubljanskega občinskega sveta, v katerem sedi naš kandidat g. notar Plantan, nastalo je zopet vpitje. Po malem odmoru zavrača gosp. govornik trditev g. notarja Plantana, da to ni res, da bi bile tovarne v prid le delavskemu stanu, marveč da imajo podjetniki največ dobička in očita mu njegovo skrb za nižje sloje ob priliki, ko se je šlo, da bi se pridružil mestni občinski svet ljubljanski predlogu za podržavljenje premogokopov; tu nastane neznanski ropot, da je g. govornik po kratkem čakanju se odpovedal besedi.

Nato začne govoriti Slanc. Vse ga je poslušalo, ko je vezal svoje otrobe. Poslušali so ga pa le radi njegovih neumnostij. Ker se pa gosp. Makarju zaslili le preveč, ga na kratko in jedrnato zavrne g. Makar, da Slanc kar zbeži.

Ker se k besedi ne oglasi nihče več, se začne še enkrat g. notar Plantan norčevati iz gg. duhovnikov, in ko vzdihne slednjič, da je mislil, da se bo stekel shod gladko in je zvrčeval vso krivdo na navzoča g. kaplana, je začel še enkrat priporočevati župan Jutraž kandidata, češ pri nas je vaša volitev zasigurana, in da ne bode „ta brt“ imel veliko odpadkov, in da mora vsak volilec zapisati na listek Plantanovo ime. Na predlog g. notarja Globočnika vzdigne potem kakih 30 volilcev roke, na kar se zaključil za g. Plantana preklaverni shod.

Politiški pregled.

Državni zbor se snide 29. januarja.

Deželni zbori so se sešli te dni, da v prvi vrsti rešijo vladno predlogo o deželni nakladi na državni davek od žganja in trimesečni proračunski provizorij. Dalmatinski dež. zbor je že odklonil vladno predlogo in poroča se, da je vlada sedaj sploh za jedno leto umaknila svojo predlogo, o kateri govorimo na drugem mestu. V tirolskem deželnem zboru so Lahi pričeli z obstrukcijo, ker hočejo, da se izvrše vse njihove želje glede južne Tirolske. V štajarski deželni zbor slovenski poslanci niso prišli.

Volilne borbe. Doslej je izvoljenih 55 poslancev in sicer 6 slovenskih katoliško narodnih poslancev, 2 Hrvata, 30 vladnih Poljakov, 5 Mlado Rusinov, 6 Starorusinov, 3 poljske ljudske stranke, 3 Rusini in samo 1 socijalni demokrat. Na Poljskem je Stojalovski propadel. Žalosten uspeh je za Slovane v peti skupini v Istri. Večino volilnih mož so dobili Lahi, ker so razpolagali z denarjem. Slovanski kandidat Laginja torej v peti skupini propade, a preskrbljeno je, da pride na drug način v državni zbor. Na Koroškem propade slovenski kandidat g. Grafenauer. Tako koroški Slovenci ne bodo imeli nobenega zastopnika v državnem zboru.

Novi načelnik mladočeškega kluba bode baje dr. Herold.

Črna gora ima kralja. Črnogorski knez Nikola je praznoval 19. t. m. 40letnico svojega vladanja. Velevlasti so o tej priliki priznale knezu naslov kralja.

Angleži v zadregi. „Evening Standard“ poroča: General Knox je moral opustiti zasledovanje Deweta vsled razmer, ki so navstale, ker so Buri udri v kapsko kolonijo. Dewet se nahaja s 4500 možmi severozahodno od Ladybrana. Napada na Vimburg je pričakovati vsak trenutek. Iz Londona, se poroča. Lord Kitchener zahteva pomoči 40.000 mož. Lord Kitchener brzojavlja iz Pretorije: Armado generala Clementsa je 13. t. m. zjutraj pri Magaliesbergu napadlo 2500 Burov pod poveljstvom Delareya in Beyerja. Boj je bil zelo vroč ter so bili Angleži popolnoma poraženi. Padlo je pet častnikov in 9 mož, pogreša se pa 18 častnikov in 555 mož, mej temi štiri stotnije northumberlandskega polka. Z ostalim delom se je Clements vrnil v Comandone.

Domače novice.

Prihodnja številka „Sloven. Lista“ izide radi naraslega nam gradiva prihodnji ponedeljek zvečer. List smo poslali tudi nekaterim gospodom, ki niso naši naročniki, da slišijo tako tudi naš glas in se pouče kaj želimo in kaj hočemo.

Izid volitev v IV. skupini. Pri volitvi v četrti skupini so izvoljeni vsi kandidati katoliško narodne stranke. Dobili so: Viljem Pfeifer 3072 glasov, liberalni protikandidat Ivan Globočnik 1803 glasov; Josip Pogačnik 5429 glasov, liberalac Gustav Pirc pa 915 glasov, Franc Povše 2198 glasov, protikandidat Franc Zupančič le 1649 glasov; Ivan Vencajz 5411 glasov, liberalni kandidat Josip Lenarčič le 815 glasov; dr. Ignacij Žitnik 2839 glasov protikandidat Ivan Božič 2518 glasov. Absolutna večina katoliško narodnih kandidatov znaša torej 11.189 glasov. Slava!

Živio tajne volitve! Iz Novega Mesta se nam piše: Korel Slanc, ki se je pri volitvah v kmečkih skupinah usiljeval kmetom na tak način, da so se kmetje, prihajajoči v Novo Mesto skrivali pred njim, je s svojim prerokovanjem, da zmagajo njegovi kandidati, sijajno pogorel. Njegov kandidat g. Globočnik menda najbolj obžaluje, da se je pustil speljati na led Korelnu Slancu. Ogromnih stroškov ne bo plačal Slanc, ampak gosp. Globočnik ima že nad 2000 gl. izdatkov in vse vino so mu popili Slančevi prijatelji. Sedaj svojo sitno agitacijo Slanc usiljuje nam meščanom. Prav je, da se jedenkrat za vselej te neznosne njegove sitnosti korenito otresemo. Kadar pride Slanc h komu v hišo, teda,

naj vsakdo ve, da je Slanc tisti mož, ki je snedel dolenskim mestom delavne- nega poslanca g. Šukljeja, da je Slanc tisti mož, ki je Šukljeja takorekoč prisilil k odstopu, samo radi tega, ker je Šuklje izjavil, da na svoja stara leta zopet pripada velikemu krogu vernih katoličanov, in ker g. Šuklje kot mož ni hotel te svoje izjave preklicati. Ker Slanc sovraži katoličanstvo, kar je pokazal že opetovano s svojim hvalisanjem luteranstva v „Narodu“, zato je pobil Šukljeja, ne da bi gledal na velike njegove zmožnosti in na to, da je Šuklje v gospodarskem oziru mnogo storil za nas. In sedaj prihaja Slanc kot agitator za notarja Plantana, za moža ki nima navzgor nobenega ugleda. Ne boš Korel! Ne misli, da smeš z nami pometati kakor z metlo. Na jedni strani grizeš toliko časa vplivnega našega Šukljeja, da odstopi, na drugi strani pa nam usiljuješ Plantana, misleč, da moramo v ime „narodne naprednosti“ voliti na tvojo komando. Mi dobro vemo, da so tajne volitve, da se ne zve kaj kdo voli. Zato bomo mi na svoje glasovnice zapisali to, kar bomo mi hoteli, ne pa kar boš hotel ti in sitni tvoji podrepaniki. Živio tajne volitve!

Pozor! Ne pustite si od liberalnih agitatorjev pisati glasovnic. Volitve so tajne in vsakdo lahko voli, kar hoče. Ako bi kak liberallec komu že popisal glasovnico, najliberalnega kandidata prečrta in zapiše naj ime moža, o katerem je prepričan, da bo bolje zastopal težnje volilcev.

„Slov. Narod“ in gajusne laži. „Slovenski Narod“ piše: „Predstavite se v duhu v one „slavne čase“, ko je strašil pobožne Ljubljance katoliški shod in videli boste, da ni imela ona zloglasna ulica nikdar prej in slej tako velikanske frekvence kakor v „zveličanem času“ II. katoliške shoda. In nam hudomušnim liberalcem vrnila se je misel, da je bila hiša števil. 13 prava potreba shodnikom II. katoliškega shoda.“ Pozvali smo že opetovano „Slovenski Narod“ naj pove imena tistih duhovnikov, katerim očita razne lumparije. Tega „Narod“ storil ni in tudi sedaj le pavšalno očita. In tak list bodi glasilo možate inteligence in glas tako lažnjivega lista, naj poslušna meščanstvo ob volitvah? Sram mora biti vsakega poštenega človeka, da se „Slov. Narod“ v politiki bori s tako umazanimi in podlimi sredstvi.

500 kron za jeden glas je žrtvovala mirna liberalna agitacija v naši kranjski Švici. V Osilnici se namreč govori, da si je naročil dr. Tavčar liberalno nadutega dijaka iz Dunaja, da mu organizuje Osilnico. Dijak je prišel in zgoraj navedeni znesek tudi, a izid volitve je pokazal da je dobila liberalna misel samo jeden glas. Toraj mirna liberalna agitacija je privoščila si prav ameriški šport in izdala za jeden glas 500 K. S tem je pa dr. Tavčar pokazal, da mu narodno gospodarstvo še ni prišlo v možgane in da ima bolj slabo kvalifikacijo za poslanca podpore silno potrebnega ljubljanskega mesta.

Modrost notarja Plantana. V Metliki je notar Plantan pravil, da vidno propada kmečki in obrtni stan. Zato je treba skrbeti, da se delajo tovarne, kjer imajo zaslužek delavci in kmetje! Za vzgled je imenoval Mojstrano, kjer so baje kmetje vsi srečni, ker imajo blizo tovarne. Tu se je pokazalo, kako malo umeva Plantan sedanje socialne razmere. Obrtniku bode pomagano, ako se delajo tovarne, katere itak more napraviti samo veliki kapitalist. Ljudstvo bode srečno, ako se kapitalistom usuznji po tovarnah. Ni dovolj, da se je narodno napredna stranka izrekla na ljubo velikim kapitalistom za svobodno konkurenco, sedaj postavlja še za kandidata moža, ki ima tako gorostasne pojme o pomoči obrtnikom.

Kako je učinkovala naša zmaga na ljubljanske frakarje. V torek zvečer so se zbrali ljubljanski frakarji v „Narodnem Domu“, da bi zvedeli vspeh svojega truda. Namestu zmage, so si morali „cajtati mačka“. Vsa prijaznost do kmeta je zginila. Vsa denarna sredstva niso dosti uplivala na volilce. Rezultat liberalnega posvetovanja v „Narodnem Domu“ sta precej glasno izrazila dva naprednjaka. „Kmet je r...“, dejal je pristaš slovenske inteligence, potem pa

izginil s svojim prijateljem v megli. Bog ve, če bodo sedaj ljubljanski liberalci priredili tudi „črno mašo“, iz katere so se nedavno norčevali v „Narodnem Domu“.

Pozor ljubljanski gostilničarji! V zadnji seji občinskega sveta Vam je župan Hribar objavil, da bode odslej imenitno počaščeni. Sin obč. svetnika Bleiweisa, ki se je na našem magistratu, dasi drugod ni mogol izgotoviti svojih študij, povzdignil vendar do „zlatega krogelca“, Vas bode sedaj često obiskal in kakor je župan dejal, strogo nadzoroval. Sedaj vsaj veste, zakaj smo dobili na magistrat sina obč. svetnika Bleiweisa, in zakaj je dobil „zlat krogelc“.

Višenski notar dr. Rupert Bežek je izustil, vračajoč se iz bajonetnega, a vendar liberalnega shoda v Trebnjem na železnici krilate besede: „Kmalu bo napočil dan, da bodo kmetje — farje pognali!“ — No danes je napočil in minil, a slovenski kmet in z njim slovenski narod, spoštuje kot pred le še bolj s prepričanjem svoje prijatelje in tako tudi duhovne; — a znal bi napočiti dan, da se bo kmet obrnil od onih, kateri od njega žive in ga vendar zaničujejo, in med temi se odlikuje tudi govornik navedenih krilatih besedij.

Dr. Tavčar, vodja in zajedno sluga liberalne misli je baje nevarno zbolel. Obljubil je, da vodi 18. t. m. sam za pogrebom „Sokola“, do 4. ure popoldne ga je bil pa mraz tako nevarno stresel, da ni mogel te častne naloge izvršiti. Zdaj ga pa kuha nevarna vročina in baje še premišluje in sodi, da ne bo mogel storiti Ljubljancem usluge in ne bo mogel prevzeti državnozbornskega mandata bele Ljubljane. Škoda, na Dunaju se je že vse veselilo na novega „kvedrastega poslanca“.

„Mož pravičnosti in resnega značaja“ je po „Narodovem“ mnenju trnovski župnik v Ljubljani. Prepričani smo, da je ta Malovrhova pohvala č. gosp. župnika Vrhovnika nekoliko spekla že zaradi tega, ker je „Narod“ porabil priliko, da je lopnil po ondotnem, vse časti vrednemu g. kapelanu in mu podtikal grde reči. Pohvalo Malovrhovo bi pa utegnil zaslužiti v polni meri g. župnik Broč, ker pušča za seboj čuden sled. V Boštanju je dobila katoliško narodna stranka v peti kuriji 17 glasov, liberalna pa 194 in v četrti skupini je dal Boštanj katoliškemu kandidatu 20 glasov, liberalnemu pa 116. Isto razmerje glasov je v Št. Lambertu in okolici, kjer je poprej „deloval“ g. Broč. To so slučaji, ki niso slučajji, pa kažejo jasno, koliko je ura. Tudi g. Broč ne more biti vesel, če mu ovčice pase škofov najhujši nasprotnik.

Posavec.

Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo je imelo preteklo nedeljo svoj izvanredni občni zbor, katerega je otvoril stotnik g. Dinter. Dosedanji načelnik g. Štrigelj je pisal, da se odpove načelstvu. Občni zbor je prešel preko tega pisma brez debate na dnevni red ter soglasno izvolil načelnikom g. Zirnsteina, zapisnikarjem g. Iv. Dachsa, za zaupnega moža g. Gačnika in za revizorja g. Vertla — Na sv. Štefana večer ima društvo v „Mestnem Domu“ božičnico, ki je jedna najpriljubljenejših ljubljanskih zabav.

Porotne razprave v Ljubljani Na zadnji porotni razpravi dne 11. t. m. je bil obsojen 32letni trgovec Ivan Kramar iz Idrije radi hudo delstva goljufije na 18 mesecev ječe. Kramar je napovedal konkurz ter zakopal v zemljo 19.813 kron, katere je hotel pridržati za se. Dejanje je zatoženeec sam priznal in se je denar izkopal.

Umrli je mestni komisar ljubljanski in hišni posestnik g. Josip Križaj v 58. letu svoje dobe.

Vrhnika, 18. decembra. Slava, slava! Lenarčičev škornj plava.

Slomškova in Prešernova slavnost „Slov. kršč.-soc. zveze, ki bi se morala vršiti na sv. Štefana večer, se vrši radi obširnih priprav še le meseca januarja prih. l.

Novomeški vodovod Prav občutno pogrešamo v Novem mestu dobre pitne vode in zato se je pred leti že sprožilo vprašanje, kako dobiti mestu vodovod. Za stvar se je prav zelo zavzel mil. g. prošt dr. Elbert ter se pismeno in ustmeno

dogovarjal zlasti z ministerskim predsednikom dr. pl. Koerberjem. Zadnji čas je stvar jako napredovala. Dne 20. t. m. je prejel gospod prošt pismo od ministerskega predsednika, v katerem mu poroča, da je vsprejem državnega prispevka 37.200 K za novomeški vodovod v proračun melioracijskega fonda za leto 1901 popolnoma zagotovljen. Treba torej le še deželnega zakona, ki bo dobil najvišje potrjenje v prvih mesecih prihodnjega leta. — Tako po vsej previci za trdno upamo, da bomo k letu osorej pli dobro vodo.

Kopača ne marajo domačini. Iz Kandije pri Novem Mestu se nam poroča: Kot kuriozum Vam poročamo, da socialno-demokratski kandidat Kopač, v Kandiji domačin, po domače „Farbarjev Pepe“, je dobil tu 1, reci eden mokraški glas. Ga že poznajo!

Promoviran je bil na zagrebškem vseučilišču doktorjem prava g. Miljutin Zarnik.

Pokopali so včeraj tukajšnjega gostilničarja pri „Zvezdi“ gosp. Ferlinca. Njegovo gostilno prevzame baje gosp. Počivavnik.

Slovenska misijonarja. Med slovenske delavce na Nemškem sta odšla č. gg. Svtoslav Arh in Anton Koritnik, duhovnika in slušatelja modroslovja na Dunaju. Pastirovati sta začela v Hambornu ob Renu (okraj Ruhrot), kjer biva do tisoč slovenskih rudarjev.

Deželni zbor kranjski. Deželni predsednik ekselencija baron Hein je v včerajšnji seji prečital v imenu vlade izjavo, da umakne vladno predlogo glede uvedbe doklade k državni žganjarini, ker jo je odklonil dalmatinski deželni zbor. Vlada bode bodočemu državnemu zboru predložila enak načrt zakona, s katerim bi se zboljšale finančne razmere posameznih kronovin in dežel. Nato poslanec Hribar v imenu finančnega odseka poroča o začasnem pobiranju deželnih priklad leta 1901. V tajni seji je deželni zbor sklenil, da se gospodu Albinu Peternelu, kontrolorju deželne prisilne delavnice, podeli naslov „vodje“ ter isti premesti v 3. plačilni razred prve stopinje; prošnja za njegovo umirovljenje pa se deželnemu odboru odstopi v rešitev.

Stajerski deželni proračun za leto 1901 ima potrebščin 19.161.355 kron, pokritja pa 10.224.007 kron, nedostatka je torej 9.035.348 K, torej za 428.000 K več, nego leta 1900.

Naroden obrtnik. V Celju je odprl s 1. novembrom v „Narodnem domu“ gosp. Lovro Pokorn prodajalno čebelo voščenenih in drugih sveč. Mi vrliga slovenskega obrtnika najtopleje priporočamo. Posebno ob svečnici ne pozabite nanj. Našinci so nam najbližji.

Mariborski občinski svet je sklenil razveljaviti občinske volitve, v katerih so zmagali kakor znano socialni demokratje.

Umrli je v Celju vpokojeni višjesodni svetnik g. Peter Levičnik v stosti 82 let.

Zadušil se je v Mariboru kleparski pomočnik Oskar Mazal. Zakuril je peč z lesnim ogljem ter zaspal, a nastali strupeni dim ga je usmrtil.

Razne stvari.

Novi predsednik jugoslovanske akademije v Zagrebu Na zboru dne 12. t. m. je bil gospod prof. Tade Smeček izvoljen predsednikom jugoslovanske akademije. Izvolitev potrebuje cesarskega potrdila.

Milan se ženi. Bivši srbski kralj Milan, ki se nastani stalno na Dunaju, namerava se baje poročiti z neko ameriško milijonarko. Bo pač težko šlo, ker mu žena še živi, od katere niti postavno ločen ni.

Demetriji Papakosta umrl. Zloglasni Demetriji Papakosta, čegar specialiteta je bila ulomljanje v blagajnice in ki je proslul tudi v Testu je umrl v kaznilnici v Weitzenu na Ogerskem.

Zabava milijonarja. V New Yorku v Ameriki, razburjeni so vsi višji krogi, ker se je dokazalo, da je nebroj vil in lepib zgradb zažigal mlad milijonar. Vsakteremu obiskovalcu ondotne kopališča Newport, zdelo se je sumljivo,

kako je to, da tako zaporedoma nastaja ogenj pri vsih lepših poslopih, a krivca je zaman iskala policija. Sedaj pa ga je našla v osebi sina glasovitega, ameriškega zdravnika in večkratnega milijonarja, Bela. Mladenič priznal je prostodušno, da je on zažigal zgradbe in to edino radi tega ker ga neizmerno zabava gledati velike požare. Pravi dalje, da je vsikdar on prvi jel klicati na pomoč, zaradi tega, ker se mu je izredno dopadalo gledati kako drve ognjegasci, kako letajo semtertja ob požaru ljudje in sploh se mu je dopadala vsa ta vsakokratna zmešnjava, katero napravi kak velik požar. Kaznovali ga niso, ampak odvedli v zavod za umobolne.

GLASNIK.

Cenjenim volilcem kranjske dežele!

Z ogromno večino bil sem dne 12. grudna izvoljen državnim poslancem. Dolžnost me veže zahvaliti se iskreno slehernemu, ki je pripomogel k tej sijajni zmagi in mi izkazal častno zaupanje. Zavedam se, da to zaupanje ne velja moji osebi, temuč načelom, katera zastopa katoliško-narodna stranka. Svoje hvaležnosti torej ne morem bolje izkazati nego, da se v bodoče s podvojenimi močmi posvetim boju za vzvišena katoliško-narodna načela, za uveljavljanje krščanstva v javnem življenju, za pravice ljudstva, za blagor in napredek kmeta, obrtnika in delavca, ter vseh drugih stanov.

Prosim pa, da katoliško ljudstvo pri sledečih volitvah v mestih in trgih voli take može, ki bodejo skupaj z menoj delovali za skupni blagor našega naroda. V slogi je moč!

Bog živi zavedne katoliško-narodne volilce. Bog živi našo domovino.

V Ljubljani, 20. grudna 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
državni poslanec.

Delavske drobtine.

Javno predavanje. V sredo zvečer je bilo v tukajšnjem „Katoliškem domu“ predavanje po § 2. zb. zakona. Predaval je č. g. Janez Kalan o alkoholizmu. Gosp. predavatelj je naštel nekaj zgledov kako škodljivo je žganjepitje in kako naglo se razširja. Naštel je tudi raznih pripomočkov in sredstev, s katerimi se ta kuga omejuje. Družbe treznosti so storile v tem vže mnogo. Zanimivo in vsem poučno predavanje so poslušali navzoči s zanimanjem. Dr. Krek je na to pozival navzoče da pridno pristopajo k „Zvezi“ in „Slov. katol. delavskemu društvu“ ter tudi pridno pohajajo shode in zborovanja.

Žganjarina. Osrednja vlada je vsem dež. zborom predložila načrt zakona, po katerem bi se k državni žganjarini pobirala doklada v izmeri 20 h od vsake hektoliterske stopinje (litra) alkohola. To pa hoče vlada s pogojem, da se odstranijo sedaj obstoječe samostojne deželne naklade na žganje in da se nova državna doklada pobira v vseh deželah v enaki višini (20 h) in na enak način. Ta doklada bi se hkratu in tako pobirala, kakor državna žganjarina. Dohodek te nove doklade bi v vseh deželah približno znašal okoli 19.200.000 K na leto ter bi se po razmerju konsuma žganja porazdelil med posamezne dežele. Po tem razmerju ali razdelilnem ključu bi deželnemu zakladu vojvodinje Kranjske v prvih treh letih pripadalo 1.6848%, to je, 323.488 K. Ker pa ima kranjska dežela sedaj od samostojne deželne naklade na žganje okroglih 868.000 K dohodka, znašal bi primankljaj okroglih 545.000 K. To bi bil za deželo hud udarec. Dne 25. junija t. l. so se deželni glavarji vnovič sešli na Dunaju k posvetovanju zaradi težkoč posameznih dežel. Vspeh je bil, da deželni zbori tistih dežel, ki bi z letnim deležem od državne doklade ne pokrili vsega donosa dosedanje deželne naklade, imajo pravico še nadalje pobirati samostojno deželno naklado na žganje v toliki meri, da se

popolnoma pokrije nedostatek. Ta pravica bi se tem deželah zagotovila do konca leta 1909. To je ob kratkem vsebina vladnega načrta. In namen? Dvomimo, da bi bil vladnega centralizma prvi namen, okrepiti in zboljšati deželne finance, pač pa dobiti natančne statistične podatke o konzumu v posameznih deželah. Kako že pravi stari pregovor: Fiscus . . .

Socijalna demokracija propada. Letošnje volitve v državni zbor so v marsičem zanimive in tudi poučljive za vse one, ki kaj mislijo. Znano je vsakemu, s kakim hrupom in vriščem je pred tremi leti nastopala socijalna demokracija, ki si je pri volitvi tudi priborila 14 mandatov. Sedaj po preteku treh let pa so se razmere za to stranko zdatno spremenile. Nesmiselnost soc. demokratičnih voditeljev za delavske interese, ter njihova nepoštenost nasproti delavcem omajali ste delavstvu zaupanje v socijalno demokracijo. Kolikor moremo soditi do sedaj, bode pri sedanjih volitvah socijalna demokracija zgubila najmanj šest mandatov. Pri volitvi volilnih mož ostali so dosedanji poslanci Šramel, Verkauf, Kieseweter, Jos. Steiner in Vratni v manjšini. Mandat, ki ga je zastopal žid Berner, je tudi izgubljen za socijalno demokracijo. Poleg teh so pa še drugi mandati v nevarnosti. Tako bode Riger le tedaj izvoljen, ako bodo zanj volilni možje čeških narodnih delavcev. V kaki skrbi mora biti Resel, se znači iz njegove grožnje, s katero je zapretil, če ne zmaga soc. demokracija, bode svet videl reči, kakoršnih še ni. Iz vsega tega se vidi, da socijalna demokracija rapidno propada, vkljub vsemu terorizmu, ki ga vrši med delavci. To je tudi naravna posledica, ker nobena neumnost ne more imeti stalne prihodnosti pri ljudeh. In taka budalost je tudi socijalna demokracija, ki kot „pofušana“ hčerka očeta liberalizma ne more imeti v očeh pametnih ljudi veljave.

Delavsko bralno društvo v Kamni Gorici priredi v nedeljo 23. t. m. ob 1/4. uri popoldne v društvenih prostorih svoj občni zbor z naslednjim vsporedom: 1. Nagovor predsednika, poročilo blagajnika in knjižničarja. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti.

Tako znajo. Občinski svet na Dunaju je pred kratkim razpravljal o službenem redu stavbne in prometne družbe za mestne železnice. Da bi se stvar hitreje rešila in bi uslužbenci prišli preje v ugodnej položaj, je občinski svet sprejel nasvet brez podrobne debate. Socijalni demokratje so zagnali grozni „halo“ radi tega, češ, da bi se bilo dalo še marsikaj delati v korist uslužbencev, in da so krščanski socijalci nalašč tako hiteli, samo da bi oškodovali delavca. Da bi se dala prilika tem junakom pokazati njihovo znanje, je župan dal še jedenkrat zadevo na dnevni red in otvoril tudi podrobno debato. Toda glej čudo, nebeden obeh soc. demokratičnih zastopnikov se ni oglasil k besedi da bi nasvetoval kaj boljšega. Tu se lahko vidi, kako igra socijalna demokracija. Lahko je kritikovati delo družih, tam kjer ni potreba zagovora. Toda pozitivno delo je kaj družega in, kakor se vidi, ni za socijalne demokrate.

Iz burske vojske.

IV.

Kmalu potem, ko se je vnela burska vojska, je prejel neki transvaalski učitelj, ki je bival v Kapstadtu, od svojega učenca to-le pismo:

Wonderfontein, 27. nov. 1899.

Spoštovani gospod učitelj!

Prejeli smo Vaše pismo, katero ste nam pisali dne 2. novembra. Vsi smo zdravi in veselji po blagoslovu Gospodovem in to želimo tudi Vam. Tukaj ni nič posebnega novega, da bi Vam pisal. Precej je deževalo, zdaj je pa spet suho. Kolikor vem, so že vse gospodinje ukazale orati. Drobnica in goved je zdrava. Sploh je vse dobro. Kaffi, kateri so tukaj, so zelo ubogljivi; prav tako je, kakor bi bili oče sami doma; in taki so tudi Kaffi drugih ljudi.

Nobenega moža ni. Brat Martin bo jutri odšel, in drugi tudi. Tako radi gredo, ker vidijo, da se Gospod za nas bojuje. Tako so veseli.

Od vojske berete sami v časniku, in ne vem, kaj bi vam pisal. Danes sem slišal, da je v Belfastu v uradu (kantoor) nabit papir, in na njem je zapisano, da je z Oranji vred padlo 122 mož, ki so ustreljeni. Koliko je padlo Angležev, ne vem; toliko gotovo, da nihče ne more zapisati. Vseh še niso sešteli. Okrog 3000 jih je v Pretoriji; te so naši ljudje ujeli. Pri Pienaarsrivierju bodo zanje zidali trdnjavo. Izmed mož, ki so padli, poznam samo Kristijana Fourieja. Očetu in našim znancem se še dobro godi. Do sedaj so bili še obvarovani hudih krogel. Može iz Mittelburga, Lydenburga in Caroline so vsi skupaj; zdaj so pod Estcourtom, blizo Maritzburga, deset ur pred Maritzburgom. Gospod nas prav očitno varuje, zakaj Angleži imajo večkrat 25 topov zoper naša 2, večkrat jih je 10.000, naših pa le 4000 in tako ne moremo drugače reči, kakor da je Gospod naš vojskovodja (Vechtgeneraal).

Ne vem, ali bo to pismo prišlo do Vas, toda iz srca bi mi bilo žal, ako ne pride.

Učimo se zdaj zelo malo, kajti toliko imamo dela, ker očeta in velikih bratov ni. Izročam Vas, gosp. učitelj, v varstvo Gospodovo in Vam poleg tega še želim vsega blagoslova božjega. Upam, da bodo oče in bratje in sploh vsi naši skupaj, kadar Vas zopet vidimo. Iz srca Vas pozdravljamo: jaz, brat Stoffel, mati in sestre.

V tem naivnem pisemcu se razodeva vesela požrtvovalnost, s katero so Buri darovali v zadnji vojski vse.

Vidi se dalje, da zaupanje v Boga prešinja tudi otroška srca v burskem narodu; prav zaradi tega je pričujoče pisemce lepo spričevalo o mišljenju burskega ljudstva.

Trgovina na sv. Petri cesti št. 2.

Trgovske in kopirne knjige

lastnega izdelka od najpriprostejše do najfinejše kvalitete so vedno v največji zalogi.

Jedini zavod

za črtanje papirja in trgovskih knjig priporoča najuljudneje

Jos. Petrič v Ljubljani

tovarna papirnih izdelkov.

Tovarna na sv. Marthina cesti (v lastni hiši).

Kupite svoji soprogi kot božično darilo

Smirna-Imit.

salonsko preprogo

(Teppich.)

2 metra široka 3 metre dolga

za 5 goldinarjev 90 kr.

Predpostelnjaki (Bettvorleger) iste kakovosti za 85 kr.

Razpošilja se vsaki dan na deželo.

Zamotanje brezplačno.

Conrad Schumi

„pri novi tovarni“

Preširnova (Slonove) ulice št. 1. Ljubljana.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke Popravila.

L. Mikusch, tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Najnižje cene

Somišljeniki!

Pišite za „Slovenski List“ — sporočajte mu hitro vse važne dogodke. Pridobivajte novih naročnikov!

Domača umetnost!

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski ateljé

Andrej Rovšek

v Ljubljani Kolodvorske ulice št 22
v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.

10 (29)

Priznalno pismo:

Blagородni gospod! Altar presv. Trojice, katerega ste naredili za tukajšnje župno cerkev, je pravi umotvor ter kaže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravlja izvanredno prijeten utis in hvali svojega mojstra. Vsled tega Vam izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si štejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani

Martin Poljak,
župnik

Ajdovec, 20. okt. 1899.

Najboljša in najcenejša
božična in novoletna darila

dobivajo se pri tvrdki

KONRAD SCHUMI

„pri novi tovarni“

v Ljubljani, Prešernove (Slonove) ulice šte. 1.

Flanelaste bluže (jopice) gld. 1.28 $\times \times \times \times \times$
 $\times \times \times \times \times$ Cloth-ove bluže (jopice) gld. 2.90.
 batist-ovi predpasniki 25 kr. $\times \times \times \times \times \times$
 $\times$ Spodnja krila in cloth-a v vseh barvah gld. 2.50.
 batistove žepne rutice za dame, $\times \times \times \times \times$
 $\times \times \times \times \times \times$ Secession, 12 kosov gld. 2.—.

Blago za obleke dam in gospodov iz tu- in inozemskih tovarn, preproge, kavine in posteljne oprave, kakor tudi vse vrste manufakturnega blaga po čudovito **nizkih cenah.**

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje ulog 30. sep. 1900: čez 5 milij. K.

Denarni promet v devetih mesecih: čez 17 milij. K.

Ljudska posojilnica

preje Gradišče šte. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.
Sprejema

Hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter obrestuje po

$\times \times \times \times \times$ **4** $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ $\times \times \times \times \times$

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld. čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1900:

5,853.620 K 97 h.

Promet v 9. mesecih od 1. jan. do 30. sep. 1900.

17,740.643 K 16 h.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Josip Jarc,
veleposestnik v Medvodah.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Odborniki:

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Ivan Kregar,
načelnik krajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik »Ljudske posojilnice.«

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
pôdpredsednik.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. konicipijent v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.